

Ὁ ἀπορήσῃ πῶς εἶνε δυνατόν νὰ εὕρεθῇ δικαιοσύνη ὑπαρχόντων νομομαθῶν.

Ὁ Εὐρωπαῖος δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ πῶς ἐμπορεῖ νὰ συμβιβασθῇ ἀκινήσια ἐν τοῖς θεμελιώδεσι νόμοις τοῦ κράτους μετὰ τῆς εὐτυχίας, ὁ δὲ Τοῦρκος δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ ὅτι τὸ καλὸν καὶ δίκαιον ἐπιδέχεται μεταβολήν.

Ὁ Εὐρωπαῖος θεωρεῖ τὸν Τοῦρκον δυστυχῆ ὡς μὴ ἔχοντα δημοσίας διασκεδάσεις, ὁ δὲ Τοῦρκος θὰ θεωρήσῃ δυστυχῆ τὸν ἔχοντα χρεῖαν διασκεδάσεων ἐκτὸς τοῦ ἰδίου οἴκου.

Ὁ Εὐρωπαῖος θὰ θεωρήσῃ τὸν Τοῦρκον ὡς ἐστερημένον καλλισθησίας διότι δὲν ἔχει πινακοθήκην, ὁ δὲ Τοῦρκος θὰ νομίσῃ ἀνάισθητον τὸν Εὐρωπαῖον, διότι δὲν ἐκτιμᾷ τὴν φύσιν.

Ἐν θρησκευτικαῖς ἑορταῖς βλέπομεν οὐ σπανίως ἐν Εὐρώπῃ τὸν μονάρχην βαίνοντα πεζόν, τοὺς δὲ φύλακας παρελαύνοντας ἐφιππούς· ἀλλ' ἐν Τουρκίᾳ ἀκολουθεῖ ἡ φρουρὰ πεζῇ τὸν πρὸς τὸ τζαμίον μεταβαίνοντα ἐφ' ἵππου Πατισάχ.

Ἐν Εὐρώπῃ ἡ ἡμέρα θεωρεῖται ἀρχομένη σὺν τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου, ἐν δὲ τῇ Ἀνατολῇ ἡ ἡμέρα καὶ αἱ ὥραι ἀριθμοῦνται ἀπὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου.

Ὁ Εὐρωπαῖος θεωρεῖ ἐν τῇ Τουρκίᾳ τὴν ἰδιοκτησίαν μὴ ἐξησφαλισμένην κατὰ τῆς βίας, ὁ δὲ Τοῦρκος θεωρεῖ τὴν ἰδιοκτησίαν ἐν Εὐρώπῃ μὴ ἐξησφαλισμένην κατὰ τῶν παραγράφων τοῦ νόμου.

Ἐν Τουρκίᾳ δύναται νὰ γεννηθῇ ταραχὴ ἄνευ δυσαρρεσκείας, ἐν Εὐρώπῃ ὑφίσταται δυσάρεσκεια ἄνευ ταραχῆς.

Ὁ εὐσεβὴς κατηγορεῖται ἐν Εὐρώπῃ ὡς ψευδευλαβῆς, ἐν δὲ τῇ Τουρκίᾳ τιμᾶται ἰδιαζόντως παρὰ πάντων.

Ὁ Τοῦρκος φρίσσει πρὸ τῆς ἀσελγείας καὶ τῶν νόθων τέκνων, ὁ δ' Εὐρωπαῖος πρὸ τῆς πολυγαμίας.

Ὁ Τοῦρκος θάηδιόσῃ τὴν ἀγέρωχον διαγωγὴν πρὸς τοὺς κατωτέρους—ὁ Εὐρωπαῖος θὰ ταραχθῇ ὑπὸ τῆς κτήσεως δούλων. Τοῦρκος καὶ Εὐρωπαῖος θὰ κατηγορῶσιν ἀλλήλους ἐπὶ θρησκευτικῷ φανατισμῷ, ἐπὶ ἠθικῇ ἀκολασίᾳ, ἀτυχίᾳ περὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν συμπαιθῶν αὐτῶν καὶ τῆς καλλισθησίας, ὡς στερουμένους πολιτικῆς ἐλευθερίας. Τέλος ἐκάτερος θὰ θεωρήσῃ τὸν ἄλλον ὡς ἀνῆρμωστον εἰς καλὴν συντροφίαν.

**Α.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

40.

Ἐπιστολὴ φοιτητοῦ πρὸς τὸν πατέρα του.

Ἀγαπητέ μου πάτερ,

Ἐδοξα χθὲς τὰς διδασκαλικὰς μου ἐξετάσεις. Τόσον εὐχαριστήθησαν οἱ καθηγηταί, ὥστε μετὰ παρεκάλεσαν νὰ τὰς ἐπαναλάβω μετὰ ἑξ μῆνας.

11.

Ἡ κυρία. Τί κατάστασις, Γιάννη, εἶν' αὐτή ;

ἐπειδὴ τάχα πρόκειται νὰ φύγῃς, ἔγχεινες τόσον ἀμελής ;

Ὁ ὑπηρέτης. Ἀλλέως, κυρία, θὰ μ' ἐνθυμίσθε πολὺ, ὅταν φύγω, καὶ θὰ λυπῆσθε.

Γινώμαι καὶ σκέφεις ἠθικαὶ τοῦ δουκὸς

ΔΕ-ΛΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Ζωητοῦ.]

44.

Καταχορηστικῶς ὀνομάζομεν τὸν νοῦν ἰσχυρὸν ἢ ἀσθενῆ, διότι ἡ δύναμις ἢ ἡ ἀσθένεια αὐτοῦ πραγματικῶς ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς καλῆς ἢ κακῆς καταστάσεως τῶν ὀργάνων τοῦ σώματος.

45.

Ἀλλόκοτοι τῆς τύχης αἱ παραφοραὶ, ἔτι δὲ μᾶλλον ἀλλόκοτοι εἶναι αἱ παραφοραὶ τῆς ψυχικῆς διαθέσεως τοῦ ἀνθρώπου.

46.

Ἡ προσήλωσις ἢ ἡ ἀδιαφορία τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων πρὸς τὴν ζωὴν οὐδὲν ἄλλο ἦτον, εἰ μὴ τῆς οἰήσεως αὐτῶν προαίρεσις. Πᾶσα δὲ περὶ τῆς προαιρέσεως ταύτης λογομαχία, καθὼς καὶ πᾶσα περὶ δόξεως γευστῶν καὶ ἐκλογῆς χρωμάτων φιλονεικία, εἶναι περιττή.

47.

Τὴν ἀξίαν τῶν πρὸς ἡμᾶς δώρων τῆς τύχης ὁρίζει ἡ ψυχικὴ ἡμῶν διάθεσις.

48.

Ἡ εὐτυχία δὲν εἶναι πραγμάτων ἀπόρροια, ἀλλὰ τῆς ἀνθρωπίνης δόξεως φαντασία. Νομίζομεν δὲ εὐδαιμονίαν τὴν ἀπόλαυσιν, οὐχὶ τοῦ κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἄλλων ἀγαπητοῦ, ἀλλὰ τοῦ παρ' ἡμῶν ἀγαπωμένου.

Τὸ κατωτέρω χαριέστατον ποιημάτιον τοῦ προσφιλοῦς ποιητοῦ ἀπεστάλη πρὸς ἡμᾶς συνοδευόμενον ὑπὸ τῆς ἐπομένης ἐπιστολῆς :

Σ. τ. Δ.

«Δὲν ἐντρέπομαι νὰ ὁμολογήσω, φίλτατε Παῦλε, ὅτι καὶ ὡς γέρον ραψώδης παράξενος καὶ ὡς ἄπλοῦς Ὀνητὸς ἔχωκ' ἔγωγ τὰς ἀδυναμίας καὶ τὰς ἰδιοτροπίας μου. Μεταξὺ τούτων ὑπάρχει καὶ ἡ ἀπέραντος συμπάθειά μου πρὸς ἐν τῶν κοινοτέρων καὶ τῶν ταπεινοτέρων φθινοπωρινῶν πτηνῶν μας, τὸν ἄλλον, τὸν ἀγαθὸν Καλογιάννον.

Ἄγνωσθόσιν προήλλοι τὸ ὄνομά του ἢ ἂν ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος οὕτω πως ὀνομάζεται ἡ ἐριθινὴς ἢ πυραλὴς τῶν ἀρχαίων, ἢ motacilla grisea τοῦ Λινναίου, ὁ petit-rosso τῶν Ἰταλῶν καὶ ὁ rouge-gorge τῶν Γάλλων. Καὶ τὸ μὲν δημοτικὸν ἑλληνικὸν ὄνομα μαρτυρεῖ πιθανῶς περὶ τῆς ἀγαθότητος τοῦ ἔθους καὶ τῆς φυσικῆς αὐτοῦ τάσεως πρὸς τὴν οἰκειότητα, τὸ δὲ ἀρχαῖον καθὼς τὸ ἰταλικὸν καὶ τὸ γαλλικὸν πηγάζει ἐκ τῆς φράσεως ἐρυθροσίδου κοιλίδος ἢ γαυριῶν ἐπιδείκνυται ἐπὶ τοῦ τραγῆλου.

Πολλὰχοῦ τῆς Ἑσπερίας Εὐρώπης τὰ χαριέστατα ταῦτα πτηνὰ ἐμφανίζονται κατὰ τὸ ἔαρ, ἀλλ' ἐν Ἑλλάδι μόνον μετὰ τὰς πρώτας βροχὰς τοῦ φθινοπώρου ἔρχονται καὶ διδόν ζωὴν εἰς τὰ νεκρά μας δάση. Φθάνουν δὲ ταῦτοχρόνως τόσον πολλὰ καὶ τόσον ἐκθύμως, εὐθὺς μετὰ τὴν ἄφιξίν των, ἐπιδίδονται εἰς τὸ προσφιλεῖς κελάδημά των, ὥστε μένει τίς ἐκστατικὸς ἐνώπιον τοιαύτης συμφωνίας.

Ὁ Καλογιάννος εἶναι τὸ πρωινώτερον τῶν πτηνῶν μας, δίδει εἰς τὸν γεωργὸν τὸ σύνθημα τῶν ἐργατικῶν ἐργασιῶν καὶ τὸν ἀνακουφίζει διὰ τοῦ ἤσματος του ὅταν παρὰ τὸν κορμὸν σιερεῦ δένδρου ἀναπαύεται ἐκ τοῦ πολλοῦ κόπου. Τὸ λάλημά του εἶναι μὲν βραχὺ, ἀλλὰ γλυκύτατον, καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνει ἀδιακόπως χωρὶς νὰ ταράττεται διόλου ἐκ τῆς παρουσίας τῶν ἀνθρώπων, μετ' ὧν ἀρέσκειται νὰ συζῆ, καὶ εἰς τὰς κατοικίας τῶν ὁποίων ἀφῶδως εἰσέρχεται καὶ